

ILMOITUS

Asia: Eurooppa-neuvosto (23. ja 24. lokakuuta 2014)
Päätelmät ilmasto- ja energiapolitiikan puitteista 2030

I ILMASTO- JA ENERGIAPOLITIIKAN PUITTEET 2030

1. EU on edistynyt merkittävästi tavoitteissaan kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisen, uusiutuvan energian ja energiatehokkuuden aloilla. Kokonaisuudessaan nämä tavoitteet on saavutettava vuoteen 2020 mennessä. Eurooppa-neuvoston maaliskuussa 2014 antamissa päätelmissä määriteltyjen periaatteiden mukaisesti Eurooppa-neuvosto hyväksyi tänään Euroopan unionin ilmasto- ja energiapolitiikan puitteet vuoteen 2030. EU pystyy näin ollen toimittamaan oman panoksensa vuoden 2015 ensimmäisen neljänneksen loppuun mennessä, eli noudattaen ilmastonmuutosta koskevan YK:n puitesopimuksen (UNFCCC) osapuolikonferenssissa Varsovassa sovittua aikataulua globaalin ilmastopöytäkirjan tekemiseksi. Eurooppa-neuvosto kehottaa kaikkia maita valmistelemaan kunnianhimoisia tavoitteita ja politiikkoja hyvissä ajoin ennen Pariisissa pidettävää seuraavaa osapuolikonferenssia (COP 21). Se aikoo palata asiaan Pariisin konferenssin jälkeen. Eurooppa-neuvosto aikoo seurata puitteiden kaikkien osien käsittelyn etenemistä ja antaa edelleen tarvittaessa strategialinjauksia, erityisesti päästökauppajärjestelmään kuuluvia aloja, muita kuin päästökauppajärjestelmään kuuluvia aloja sekä yhteenliittäjä ja energiatehokkuutta koskevan konsensuksen osalta. Komissio käy edelleen säännöllistä vuoropuhelua sidosryhmien kanssa.

Kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistavoite

2. Eurooppa-neuvosto hyväksyi EU:n kasvihuonekaasupäästöjen sitovaksi vähennystavoitteeksi 40 prosenttia vuoden 1990 tasosta vuoteen 2030 mennessä. Tämä edellyttää seuraavaa:
 - 2.1 EU:n tavoite saavutetaan yhteisesti mahdollisimman kustannusvaikuttavalla tavalla, ja vuoteen 2030 mennessä saadaan aikaan päästökauppajärjestelmään kuuluvilla aloilla 43 prosentin vähennys ja muilla kuin päästökauppajärjestelmään kuuluvilla aloilla 30 prosentin vähennys vuoden 2005 tasoon verrattuna.
 - 2.2 Kaikki jäsenvaltiot osallistuvat ponnisteluihin tasapuolisuus- ja solidaarisuusnäkökohdat huomioon ottaen.

EU:n päästökauppajärjestelmä

- 2.3 EU:n tärkein väline tämän tavoitteen saavuttamiseksi on toimiva ja uudistettu päästökauppajärjestelmä, johon kuuluu väline, jolla markkinoita vakautetaan komission ehdotuksen mukaisesti. Vuotuinen kerroin, jolla sallittujen enimmäispäästöjen kattoa alennetaan, muutetaan nykyisestä 1,74 prosentista 2,2 prosenttiin vuodesta 2021 alkaen.
- 2.4 Ilmaisjakojärjestelmää ei lopeteta. Nykyisiä toimenpiteitä jatketaan vuoden 2020 jälkeen ilmastopolitiikasta johtuvan hiilivuodon riskin ehkäisemiseksi niin kauan kuin muut suuret taloudet eivät toteuta vastaavia toimia. Tavoitteena on antaa riittävää tukea aloille, joiden kansainvälinen kilpailukyky on vaarassa kärsiä. Ilmaisjakoa koskevia vertailuarvoja tarkistetaan säännöllisesti kullakin teollisuudenalalla tapahtuvan teknologian kehityksen pohjalta. Sekä välittömät että välilliset hiilikustannukset otetaan huomioon EU:n valtiontukisääntöjen mukaisesti, jotta taataan yhdenvertaiset toimintaolosuhteet. Kansainvälisen kilpailukykyyn säilyttämiseksi näiden alojen tehokkaimpien laitosten ei pitäisi joutua maksamaan kohtuuttomia hiilikustannuksia, jotka johtavat hiilivuotoon. Tulevaisuudessa päästöoikeuksien jakamisella parannetaan mukautumista eri teollisuudenalojen muuttuviin tuotantotasoihin. Kaikki teollisuuden innovointikannustimet säilytetään, eikä hallinnollista taakkaa lisätä. Samalla otetaan huomioon kohtuullisten energiahintojen varmistaminen ja satunnaisvoittojen välttäminen.

- 2.5 Tässä yhteydessä jäsenvaltiot, joiden BKT asukasta kohti on alle 60 prosenttia EU:n keskiarvosta, voivat jatkaa päästöoikeuksien ilmaisjakoa energia-alalle vuoteen 2030 saakka. Ilmaisjaossa saisi olla vuoden 2020 jälkeen enintään 40 prosenttia päästöoikeuksista, jotka jaetaan kohdan 2.9 mukaisesti huutokaupattaviksi tätä vaihtoehtoa soveltaville jäsenvaltioille. Nykyisiä toimintatapoja, läpinäkyvyys mukaan lukien, olisi tehostettava, jotta varat käytettäisiin todellisten energia-alaa uudistavien investointien edistämiseen, välttämällä vääristämästä energian sisämarkkinoita.
- 2.6 Nykyistä NER300-rahoitusvälinettä uudistetaan, hiilidioksidin talteenotto ja varastointi sekä uusiutuva energia mukaan lukien, laajentamalla sitä teollisuudenalojen vähähiilisiin innovaatioihin ja kasvattamalla välineestä alun perin myönnettyä määrää 400 miljoonaan päästöoikeuteen (NER400). Kaikkien jäsenvaltioiden investointihankkeet, myös pienimuotoiset hankkeet, ovat tukikelpoisia.
- 2.7 EU:n päästökauppajärjestelmän päästöoikeuksista 2 prosenttia siirretään uuteen varantoon erityisen suurten lisäinvestointien kattamiseksi alemman tulotason jäsenvaltioissa (BKT/asukas¹ alle 60 prosenttia EU:n keskiarvosta). Sillä on seuraavat ominaisuudet:
- varannosta saatavat tulot käytetään energiatehokkuuden parantamiseen ja energiajärjestelmien uudistamiseen näissä jäsenvaltioissa, jotta kansalaisille voidaan tarjota puhtaampaa, turvallisempaa ja edullisempaa energiaa
 - varojen käyttö on täysin avointa
 - varantoon siirretyt päästöoikeudet huutokaupataan samojen periaatteiden ja sääntöjen mukaisesti kuin muutkin päästöoikeudet
 - varannon avulla luodaan rahasto, jota edunsaajajäsenvaltiot hallinnoivat Euroopan investointipankin (EIP) osallistuessa hankkeiden valintaan. Pienempiin hankkeisiin sovelletaan yksinkertaisempia järjestelyjä. Varat jaetaan 31. joulukuuta 2030 saakka menetelmällä, jossa todennettujen päästöjen osuus on 50 prosenttia ja BKT:hen liittyvien kriteerien osuus 50 prosenttia, mutta perusteita, joiden mukaisesti hankkeet valitaan, tarkistetaan vuoden 2024 loppuun mennessä.

¹ Kaikki viittaukset ovat BKT:hen 2013 euroina ja markkinahinnoissa.

- 2.8 Solidaarisuus-, kasvu- ja yhteenliittämisenäkökohtien ottamiseksi huomioon 10 prosenttia jäsenvaltioiden huutokaupattaviksi tulevista EU:n päästöoikeusjärjestelmän päästöoikeuksista jaetaan niille maille, joiden BKT asukasta kohti ei ylittänyt 90:tä prosenttia EU:n keskiarvosta (vuonna 2013).
- 2.9 Loput päästöoikeuksista jaetaan jäsenvaltioiden kesken todennettujen päästöjen perusteella vähentämättä huutokaupattavien päästöoikeuksien osuutta.

Muut kuin päästökauppajärjestelmään kuuluvat alat

- 2.10 Vuoteen 2020 ulottuvan taakanjakopäätöksen mukaista menetelmää, jota sovelletaan asetettaessa kansallisia vähentämistavoitteita muilla kuin päästökauppajärjestelmään kuuluvilla aloilla, jatketaan kaikilta osiltaan vuoteen 2030 saakka, ja ponnistukset jaetaan asukaskohtaisen suhteellisen BKT:n perusteella. Kaikki jäsenvaltiot osallistuvat EU:n kokonaisvähennykseen, ja vuoden 2030 tavoitteet vaihtelevat nollostä prosentista 40 prosenttiin vuoden 2005 tasoon verrattuna.
- 2.11 Niiden jäsenvaltioiden tavoitteita, joiden BKT asukasta kohti ylittää EU:n keskiarvon, mukautetaan suhteellisesti kustannusvaikuttavuuden huomioon ottamiseksi oikeudenmukaisella ja tasapainoisella tavalla.
- 2.12 Nykyisten joustovälineiden saatavuutta ja käyttöä muilla kuin päästökauppajärjestelmään kuuluvilla aloilla lisätään merkittävästi EU:n kollektiivisen ponnistuksen kustannusvaikuttavuuden ja asukaskohtaisten päästöjen yhteneväisyyden varmistamiseksi vuoteen 2030 mennessä. Niille jäsenvaltioille, joiden kansalliset vähennystavoitteet ylittävät merkittävästi sekä EU:n keskiarvon että niiden kustannusvaikuttavan vähennyspotentiaalin, sekä jäsenvaltioille, joissa ei käytetty ilmaisjakoa teollisuuslaitoksille vuonna 2013, lisätään joustoa tavoitteiden saavuttamisessa tekemällä päästökauppajärjestelmään kuuluvien oikeuksien rajoitettu ja kertaluonteinen vähennys, josta päätetään ennen vuotta 2020, huolehtien kuitenkin samalla ennakoitavuudesta ja ympäristötavoitteiden toteutumisesta.

- 2.13 Liikennealalla on tärkeää vähentää kasvihuonekaasupäästöjä ja riskejä, jotka liittyvät riippuvuuteen fossiilisista polttoaineista. Eurooppa-neuvosto pyytää sen vuoksi komissiota tarkastelemaan edelleen välineitä ja toimenpiteitä osaksi kokonaisvaltaista ja teknologianeutraalia toimintatapaa, jolla edistetään liikenteen päästöjen vähentämistä ja energiatehokkuutta, sähköistä liikennettä sekä uusiutuvien energialähteiden käyttöä liikenteessä myös vuoden 2020 jälkeen. Eurooppa-neuvosto kehottaa hyväksymään pikaisesti direktiivin, joka koskee bensiinin ja dieselpolttoaineiden laadusta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/70/EY mukaisia laskentamenetelmiä ja raportointivaatimuksia. Lisäksi Eurooppa-neuvosto muistuttaa, että nykyisen lainsäädännön mukaisesti jäsenvaltio voi valita, sisällyttääkö se liikennealan päästökauppajärjestelmään.
- 2.14 Maatalous- ja maankäyttöalan hillitsemispotentiaali on pienempi, ja alan monet erilaiset tavoitteet olisi pidettävä mielessä, samoin kuin tarve huolehtia ruokaturvaan ja ilmastonmuutokseen liittyvien EU:n tavoitteiden johdonmukaisuudesta. Eurooppa-neuvosto pyytää komissiota tarkastelemaan parhaita tapoja kannustaa elintarviketuotannon kestävästä tehostamisesta optimoiden samalla alan osallistumisen kasvihuonekaasupäästöjen hillitsemiseen ja sidontaan muun muassa metsittämistoimilla. Heti teknologian salliessa ja joka tapauksessa ennen vuotta 2020 laaditaan politiikka siitä, miten maankäyttö, maankäytön muutos ja metsätalous sisällytetään vuoteen 2030 ulottuviin kasvihuonekaasupäästöjen hillitsemispuitteisiin.

Uusiutuva energia ja energiatehokkuus

3. EU:n tason tavoitteeksi asetetaan, että vuonna 2030 vähintään 27 prosenttia EU:ssa kulutetusta energiasta on tuotettu uusiutuvista energialähteistä. Tavoite on sitova EU:n tasolla. Se toteutetaan jäsenvaltioiden panoksilla, joita ohjaa tarve saavuttaa EU:n tavoite yhteisesti. Jäsenvaltioita ei estetä asettamasta omia kunnianhimoisempia tavoitteitaan, ja niitä tuetaan valtiontukia koskevien suuntaviivojen mukaisesti ja ottaen samalla huomioon, missä määrin ne ovat integroituneet energian sisämarkkinoihin. Vaihtelevasti saatavilla olevan uusiutuvan energian kasvava osuus edellyttää tiiviimmin yhteenliitettyjä energian sisämarkkinoita ja asianmukaisia varajärjestelmiä, jotka olisi tarvittaessa koordinoitava alueellisella tasolla.

Energiatehokkuuden ohjeelliseksi parantamistavoitteeksi EU:n tasolla asetetaan vähintään 27 prosenttia vuoteen 2030 mennessä suhteessa nykyisillä perusteilla laadittuihin ennusteisiin energiankäytön kehityksestä. Tavoite saavutetaan kustannusvaikuttavalla tavalla ottaen kaikilta osin huomioon päästökauppajärjestelmän vaikuttavuus yleisten ilmastopäämäärien edistämiseksi. Tavoitetta tarkistetaan vuoteen 2020 mennessä pitäen mielessä EU:n 30 prosentin taso. Komissio ehdottaa ensisijaisia aloja, joilla voidaan saada aikaan merkittäviä säästöjä energiatehokkuudessa, ja keinoja tuloksiin pääsemiseksi. EU ja jäsenvaltiot keskittävät sääntely- ja rahoitustoimensa näille aloille.

Tavoitteet saavutetaan kunnioittaen täysin jäsenvaltioiden vapautta valita energialähteidensä yhdistelmä. Niiden pohjalta ei määritellä kansallisesti sitovia tavoitteita. Yksittäiset jäsenvaltiot voivat asettaa itselleen korkeampia kansallisia tavoitteita.

Täysin toimintakykyisten ja yhteenliitettyjen energian sisämarkkinoiden toteuttaminen

4. Eurooppa-neuvosto totesi täysin toimintakykyisten ja yhteenliitettyjen energian sisämarkkinoiden perustavanlaatuisen merkityksen. Se viittasi maaliskuussa 2014 antamiinsa päätelmiin energian sisämarkkinoiden toteuttamisesta ja painotti, että tämän tavoitteen nopea saavuttaminen edellyttää kaikkien mahdollisuuksien hyödyntämistä. Puuttuvien yhteenliitäntöjen saaminen jäsenvaltioiden ja Euroopan kaasun- ja sähköverkkoyhteisöjen välille ja Euroopan energiaturvallisuusstrategian mukainen jäsenvaltioiden synkroninen toiminta Manner-Euroopan verkossa pysyvät prioriteetteina myös vuoden 2020 jälkeen. Eurooppa-neuvosto päätti tässä yhteydessä seuraavaa:

- Euroopan komissio ryhtyy jäsenvaltioiden tukemana kiireellisiin toimiin, jotta voidaan varmistaa sähköverkkojen nykyisten yhteenliitöntöjen 10 prosentin vähimmäistavoitteen nopea saavuttaminen. Tämän on tapahduttava viimeistään vuonna 2020 ainakin jäsenvaltioissa, jotka eivät ole vielä saavuttaneet energian sisämarkkinoihin integroitumisen vähimmäistason, kuten Baltian maissa, Portugalissa ja Espanjassa, ja jäsenvaltioissa, jotka muodostavat niiden tärkeimmän yhteyspisteen pääsyyssä energian sisämarkkinoille. Komissio seuraa edistymistä ja raportoi Eurooppa-neuvostolle kaikista mahdollisista rahoituslähteistä sekä EU-rahoituksen mahdollisuuksista sen varmistamiseksi, että 10 prosentin tavoite saavutetaan. Eurooppa-neuvosto pyytää komissiota tekemään tarvittaessa ehdotuksia, muun muassa rahoituksesta, monivuotisen rahoituskehiksen asiaankuuluvien välineiden rajoissa. Ottaen huomioon maaliskuu- ja kesäkuun Eurooppa-neuvoston päätelmät, joissa korostettiin tarvetta varmistaa kaikkien jäsenvaltioiden täysi osallistuminen energian sisämarkkinoihin, komissio raportoi säännöllisesti myös Eurooppa-neuvostolle, ja tavoitteena on saavuttaa 15 prosentin tavoite vuoteen 2030 mennessä komission ehdotuksen mukaisesti. Molemmat tavoitteet saavutetaan toteuttamalla yhteistä etua koskevat hankkeet.
- Jäsenvaltiot ja komissio helpottavat sellaisten, myös Euroopan energiaturvallisuusstrategiassa mainittujen yhteistä etua koskevien hankkeiden täytäntöönpanoa, joilla yhdistetään erityisesti Baltian maat, Espanja ja Portugali energian sisämarkkinoiden muihin osiin, sekä varmistavat, että ne ovat ehdottomasti etusijalla ja saatetaan päätökseen vuoteen 2020 mennessä. Erityistä huomiota kiinnitetään sisämarkkinoiden syrjäisempiin ja/tai heikommin yhteenliitettyihin alueisiin, kuten Maltaan, Kyprokseen ja Kreikkaan. Tältä osin Eurooppa-neuvosto on tyytyväinen ensi vaiheena toteutettavaan siirtoverkonhaltijoiden uuteen yhteiseen strategiaan, jolla kehitetään Iberian niemimaan yhteenliitöntöjä sähkön sisämarkkinoiden kanssa. Strategia sisältää käytännön hankkeita, joilla kapasiteettia saadaan lisättyä merkittävästi. Eurooppa-neuvosto odottaa strategian täytäntöönpanoa ja kannustaa siirtoverkonhaltijoita ja sääntelyviranomaisia huolehtimaan siitä, että nämä hankkeet sisällytetään tuleviin verkkojen kehittämisen 10-vuotissuunnitelmiin.

- Jos nämä hankkeet eivät riitä 10 prosentin tavoitteen saavuttamiseen, on määriteltävä uusia hankkeita, jotka lisätään ensisijaisina hankkeina luetteloon yhteistä etua koskevista hankkeista luettelon pian tehtävän tarkistamisen yhteydessä ja toteutetaan pikaisesti. Hankkeita varten olisi oltava saatavilla EU:n osarahoitusta. Komissiota pyydetään toimittamaan ennen Eurooppa-neuvoston maaliskuun 2015 kokousta tiedonanto parhaista toimintatavoista edellä mainitun tavoitteen saavuttamiseksi.

Energiaturvallisuus

5. Eurooppa-neuvosto viittasi kesäkuussa 2014 antamiinsa päätelmiin ja hyväksyi uusia toimia, joilla vähennetään EU:n riippuvuutta tuontienergiasta ja lisätään energiaturvallisuutta sekä sähkön että kaasun osalta. Tätä tavoitetta edistää osaltaan myös energiantarpeen hillitseminen paremmalla energiatehokkuudella. Eurooppa-neuvosto pani merkille puheenjohtajavaltion selvityksen energiaturvallisuudesta². Se ilmaisi tyytyväisyytensä komission kertomukseen välittömistä toimista, joilla lisätään EU:n kykyä selviytyä mahdollisesta merkittävästä toimitushäiriöstä tulevana talvena. Kertomuksessa esitetään kokonaiskuva Euroopan energiajärjestelmän kestävydestä (stressitesti). Eurooppa-neuvosto kiitti kaikkia jäsenvaltioita, keskeisiä energia-alan toimijoita sekä naapurimaita ja kumppaneita niiden osallistumisesta. Lisäksi Eurooppa-neuvosto totesi, että EU:n energiaturvallisuutta voidaan parantaa käyttämällä kotoperäisiä energiavaroja sekä turvallista ja kestävästä vähähiilistä teknologiaa.

Eurooppa-neuvosto päätti seuraavaa:

- Toteutetaan kaasualan kriittiset yhteistä etua koskevat hankkeet, kuten pohjois-eteläsuuntainen kaasukäytävä, eteläinen kaasukäytävä ja uuden kaasukaupan keskuksen edistämistoimet Etelä-Euroopassa sekä Suomen ja Baltian maiden energiaturvallisuutta parantavat keskeiset infrastruktuurihankkeet, jotta energiantoimittajien ja toimitusreittien monipuolistaminen ja markkinoiden toimivuus voitaisiin varmistaa.
- Parannetaan järjestelyjä uudelleenkaasutus- ja varastointikapasiteetin hyödyntämiseksi paremmin kaasujärjestelmässä, jotta hätätilanteista selvitään paremmin.

² 13788/14

- Pyydetään komissiota lisäämään tukeaan kriittisten yhteistä etua koskevien hankkeiden toteuttamispyrkimysten koordinoimiseksi paremmin ja kehittämään kohdennettuja toimia, esimerkiksi teknistä neuvontaa tai uusia monenvälisiä erityistyöryhmiä yksittäisiä jäsenvaltioiden välisiä rajajohtoja varten, jotta ongelmat hankkeiden toteuttamisessa saataisiin nopeasti ratkaistua.
- Virtaviivaistetaan kansallisia hallinnollisia menettelyjä komission ohjauksen mukaisesti ja kehitetään kriittisen energiainfrastruktuurin suojelupolitiikkaa edelleen, myös tietotekniikkaan liittyvien riskien varalta.
- Hyödynnetään tehokkaasti päätöstä energia-alalla tehtyjä jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden hallitustenvälisiä sopimuksia koskevan tietojenvaihtomekanismin perustamisesta, erityisesti vakiomääräysten ja komissiolta neuvottelujen aikana saatavan avun osalta, jotta lisättäisiin EU:n neuvotteluvoimaa energianeuvotteluissa.
- Kannustetaan jäsenvaltioita ja neuvotteluihin osallistuvia yrityksiä toimittamaan asiaankuuluvat tiedot komissiolle ja hakemaan tältä tukea neuvottelujen eri vaiheissa, muun muassa hallitustenvälisten sopimusten ja EU:n lainsäädännön ja sen energiaturvallisuusprioriteettien yhteensopivuuden ennakoarvioinnissa.
- Vahvistetaan edelleen energiayhteisöä, jonka tarkoituksena on laajentaa EU:n energia-alan säännöstö koskemaan laajentumis- ja naapuruuspolitiikan piiriin kuuluvia maita, EU:n toimitusvarmuuteen liittyvien kysymysten huomioon ottamiseksi.
- Hyödynnetään EU:n ja jäsenvaltioiden ulkopolitiikan välineitä energiaturvallisuuteen liittyvien yhdenmukaisten viestien välittämiseksi erityisesti strategisille kumppaneille ja tärkeimmille energiantoimittajille.

Eurooppa-neuvosto tarkastelee energiaturvallisuuden alalla saavutettua edistymistä vuonna 2015.

Hallinto

6. Eurooppa-neuvosto päätti, että kehitetään luotettava ja avoin hallintojärjestelmä, jonka avulla voidaan varmistaa, että EU saavuttaa energiapoliittiset tavoitteensa, lisäämättä tarpeettomasti hallinnollista taakkaa. Järjestelmän on tarjottava jäsenvaltioille riittävästi joustoa, ja siinä on täysin kunnioitettava jäsenvaltioiden vapautta valita energialähteidensä yhdistelmä.

Hallintojärjestelmä

- 6.1 perustuu olemassa oleviin rakenteisiin, esimerkiksi kansallisiin ilmasto-ohjelmiin sekä uusiutuvaa energiaa ja energiatehokkuutta koskeviin kansallisiin suunnitelmiin. Erilliset suunnittelu- ja raportointihaarat virtaviivaistetaan ja yhdistetään
- 6.2 vahvistaa kuluttajien roolia ja oikeuksia sekä parantaa avoimuutta ja ennakoitavuutta investoijien kannalta muun muassa edullisen, turvallisen, kilpailukykyisen, turvallisen ja kestävän energiajärjestelmän keskeisten indikaattorien systemaattisen seurannan ansiosta
- 6.3 helpottaa kansallisten energiapolitiikkojen koordinointia ja kannustaa jäsenvaltioiden väliseen alueelliseen yhteistyöhön.

Eurooppa-neuvosto muistuttaa, että strategisen ohjelmansa mukaisesti sen tavoitteena on luoda edulliseen, turvalliseen ja kestäväan energiaan tähtäävä energiaunioni. Eurooppa-neuvosto aikoo säännöllisesti seurata asian edistymistä.